

Gabinet Genealogiczno-Heraldyczny – zasób archiwalny

I Archiwum Szymona Konarskiego

Archiwum Szymona Konarskiego składa się z trzech części i zawiera unikatowy materiał genealogiczno heraldyczny w postaci korespondencji, wywodów szlacheckich, fotokopii dokumentów Heroldii Królestwa Polskiego i innych bogatych materiałów. Niniejsze opracowanie dotyczy części pierwszej Archiwum Szymona Konarskiego i odkrywa przed badaczami informacje genealogiczne i heraldyczne dotyczące 117 nazwisk. Gros informacji zawarte jest w korespondencji Szymona Konarskiego jaką prowadził nieustannie od 1939 roku (kiedy to osiadł w Paryżu) do dnia śmierci.

Korespondencja obok cennych informacji genealogiczno heraldycznych dotyczy także szczegółów związanych z organizacją Polskiego Związku Kawalerów Maltańskich, życia polskiej emigracji w Europie, Azji, Stanach Zjednoczonych, Ameryce Południowej, Australii i Afryce. Informacje te przybliżają styl życia polskiej emigracji, jej pozycję finansową, zawodową i intelektualną w zagranicznym społeczeństwie.

II Archiwum Szymona Konarskiego

Pierwsza Część II Archiwum Szymona Konarskiego (które ze względu na wielkość zbioru została podzielona na dwa fragmenty) odkrywa przed badaczami informacje genealogiczne i heraldyczne dotyczące 321 nazwisk. Gros informacji zawarte jest w korespondencji Szymona Konarskiego jaką prowadził nieustannie od lat 30 XX wieku do dnia śmierci. Pierwsza część II Archiwum Szymona Konarskiego podobnie jak I Archiwum zawiera korespondencję prywatną i zawodową jaką prowadził Szymon Konarski. W licznych listach pogrupowanych w koperty z nazwiskami (ułożone w systemie alfabetycznym) zgromadzonych w 22 skoroszytach znajdują się tablice i wykresy genealogiczne rodów polskich i zagranicznych, fragment kronik rodowych, fotokopie i odpisy dokumentów archiwalnych, oraz dokumenty oryginalne takie jak spis dam l'Ordere de la Croix étoilée pochodzący z XVIII wieku¹. Bardzo cennym materiałem dysponujemy także w przypadku koperty informacji związanych z markizem Eugeniuszem Kucharskim darczyńcą Zamku Królewskiego w Warszawie². Podobnie jak w I Archiwum Szymona Konarskiego II Archiwum zawiera korespondencję ludźmi świata polskiej nauki prof. Dworzaczkiem³ i prof. Gieysztorem⁴.

Korespondencja obok cennych informacji genealogiczno heraldycznych dotyczy także szczegółów związanych z organizacją Polskiego Związku Kawalerów Maltańskich, życia polskiej emigracji w Europie, Azji, Stanach Zjednoczonych, Ameryce Południowej, Australii i Afryce. Informacje te przybliżają styl życia polskiej emigracji, jej pozycję finansową, zawodową i intelektualną w zagranicznym społeczeństwie.

Druga część II Archiwum Szymona Konarskiego zawiera unikatowy materiał genealogiczno heraldyczny w postaci korespondencji, wywodów szlacheckich, fotokopii dokumentów

¹Gabinet Genealogiczno – Heraldyczny Zamku Królewskiego w Warszawie II Archiwum Szymona Konarskiego, pudło 7, koperta z nazwiskiem Kuropatnicki.

² Ibid., pudło 7, koperta z nazwiskiem Kucharski.

³ Ibid., pudło 3, koperta z nazwiskiem Dworzaczek.

⁴ Ibid., pudło 4, koperta z nazwiskiem Gieysztor.

Heroldii Królestwa Polskiego i innych bogatych materiałów. W licznych listach pogrupowanych w 336 kopert (336 jednostek archiwalnych) z nazwiskami (ułożone w systemie alfabetycznym) zgromadzonych w 12 skoroszytach (w przypadku *Drugiej części II Archiwum Szymona Konarskiego*) znajdują się tablice i wykresy genealogiczne rodów polskich i zagranicznych, fragment kronik rodowych, fotokopie i odpisy dokumentów archiwalnych⁵, oraz dokumenty oryginalne⁶. Korespondencja obok cennych informacji genealogiczno heraldycznych dotyczy także szczegółów związanych z organizacją Polskiego Związku Kawalerów Maltańskich⁷, życia polskiej emigracji w Europie, Azji, Stanach Zjednoczonych, Ameryce Południowej, Australii i Afryce.

Razem Pierwsza i Druga Część II Archiwum Szymona Konarskiego zawierają 659 w pełni opracowanych nazwisk.

III Archiwum Szymona Konarskiego

III Archiwum Szymona Konarskiego to zespół archiwalny znajdujący się w zbiorach Gabinetu Genealogiczno – Heraldycznego Zamku Królewskiego w Warszawie. Całość obejmuje 9 pudeł z korespondencją i 4 pudła zawierające wycinki prasowe, recenzje i luźne notatki genealogiczno – heraldyczne.

W pierwszym etapie została opracowana została korespondencja Szymona Konarskiego z Bernardem Pilewskim. Jako zwarty zbiór listów stanowi ona największy fragment III Archiwum Szymona Konarskiego liczącego 621 listów oryginalnych (listy Pilewskiego) i kopii (listy Szymona Konarskiego). Korespondencja zawiera także listy innych osób (Tadeusza Plater Zyberka, żony Bernarda Pilewskiego, listy Komitetu Redakcyjnego „Materiałów...”) do Szymona Konarskiego.

Korespondencja Szymona Konarskiego z Bernardem Pilewskim jest obszernym zbiorem listów z lat 1950 – 1973. Obrazuje ona bardzo dokładnie problemy życia polskiej inteligencji na emigracji w Paryżu i Londynie. Odkrywa przed czytelnikiem niełatwe zadanie zachowania żywej polskiej tradycji jakie postawili przed sobą przedstawiciele polskiej emigracyjnej inteligencji. Zagadnienia sytuacji materialnej, pracy zawodowej, sytuacji socjalnej Polaków w zachodniej Europie znajdują swoje odzwierciedlenie w słowach autorów niniejszych listów.

Korespondencja zawiera także cenne informacje dotyczące życia intelektualnego polskich emigrantów, próby propagowania kultury i tradycji polskiej na obczyźnie, oraz stosunki jakie panują wewnątrz środowisk emigracyjnych inteligencji polskiej.

Bardzo ważnym zagadnieniem jakiego korespondencja dotyka jest powstanie trzech najważniejszych publikacji Szymona Konarskiego: „Kanoniczek Warszawskich”, „Armorail de la noblesse Polonaise Titree” i „O heraldyce i heraldycznym snobizmie”. Listy dostarczają informacji związanych z tworzeniem indeksów do takich dzieł jak „Złota księga szlachty polskiej” Teodora Żychlińskiego, a także z kolejną inicjatywą Szymona Konarskiego, jaką było założenie periodyku „Materiały do biografii genealogii i heraldyki polskiej” i powołanie do życia komitetu redakcyjnego, który zajmował się wydawnictwem od strony merytorycznej. Konarski skupił w komitecie takie nazwiska jak Adam Heymowski, Krzysztof Górski, Mieczysław Paszkiewicz, Andrzej Grabia Jałbrzykowski, Bernard Pilewski, Leon Hieronim Radziwiłł. Komitet zapraszał do współpracy zarówno polskich naukowców znajdujących się

⁵ Zamek Królewski w Warszawie, Gabinet Genealogiczno - Heraldyczny, Archiwum II Szymona Konarskiego, Pudło 11, koperta z nazwiskiem Świrski

⁶ Ibid., pudło nr 7, koperta z nazwiskiem Michalski h. Łódzia.

⁷ Ibid., pudło nr 11, koperta z nazwiskiem Taczanowski

na obczyźnie jak i tych pozostałych w komunistycznej Polsce. Burzliwe losy komitetu redakcyjnego i periodyku dokładnie opisane są w listach okólnych jakie jego członkowie ślali do pozostałych kolegów, oraz w prywatnej korespondencji Pilewskiego i Konarskiego.

Podobnie jak w korespondencji składającej się na I i II Archiwum Szymona Konarskiego w/w materiał archiwalny obfituje w wzmianki na temat sytuacji materialnej polskiej emigracji we Francji, Anglii, Szwecji, Argentynie, Australii. Poznajemy dokładnie losy rodziny Bernarda Pilewskiego zamieszkującej w Londynie. Listy traktują o życiu zawodowym Pilewskiego, jego staraniach związanych ze zdobyciem wykształcenia i pracy, a także o sprawach osobistych takich jak życie szkolne jego córki Elżbiety, sytuacja materialna, problemy z pracą i zdrowiem z jakimi boryka się Bernard Pilewski oraz codzienne problemy rodziny Pilewskich na emigracji. Do części archiwalnej dołączam także książkę wydaną już po śmierci Bernarda Kleca – Pilewskiego pt. „Studia i przyczynki”. Pozycja ta wydana w 1991 roku, opatrzona wstępem Mieczysława Paszkiewicza zawiera wszystkie teksty autorstwa Bernarda Kleca - Pilewskiego jakie ukazały się drukiem.

Teki Genealogiczne Andrzeja Dolińskiego

Zbiór Andrzeja Dolińskiego składa się z pięćdziesięciu jeden wiązanych kartonowych teczek z numeracją rzymską. W teczkach tych znajdują się materiały archiwalne dotyczące blisko trzystu polskich rodzin szlacheckich - bardzo zróżnicowane i o różnej proveniencji. Oczywiście najbogatsza i najciekawsza dokumentacja jest związana z rodziną Dolińskich herbu Sas, a także z rodzinami spokrewnionymi, jak Swolkieniowie herbu Leliwa, Rohlandowie herbu Pogoń (czwarta odmiana), Zdziechowscy herbu Rawicz, Finkowie herbu Ostoja odmienna, Preszlowie herbu Trzciniac i inne.

Archiwum Adama Heymowskiego (depozyt PTHer)

Zbiór składa się z trzech części Roli Herbowej Adama Heymowskiego, korespondencji genealogicznej, heraldycznej i prywatnej (38 pudeł, zbiór częściowo opracowany) oraz korespondencji poświęconej „Materiałom do biografii, genealogii i heraldyki polskiej”(37 pudeł, zbiór nieopracowany). Rola Herbowa składa się z 56 pudeł i 15168 wizerunków herbów. Ten zbiór został w pełni zdigitalizowany.

Najważniejszą część Archiwum Adama Heymowskiego stanowi Rola Herbowa będąca unikatowym na skalę światową zbiorem graficznych przedstawień herbów w ich różnych odmianach. Badacze znajdą tu herby państwa Pisatów, Jagiellonów, Wazów, Sasów i innych władców elekcyjnych, oraz herby państwa Polskiego za panowania każdego z władców. Dodatkowo zbiór zawiera herby księstw, ziem i województw, kapituł i biskupstw oraz polskie herby szlacheckie.

Archiwum Przewłockiego

Archiwum Przewłockiego zawiera 42 jednostki archiwalne w postaci dokumentów genealogicznych i heraldycznych dotyczących polskich rodzin szlacheckich. W Archiwum znajdują się monografie maszynopisy, notatki odręczne, korespondencja i kopie dokumentów oryginalnych.

Archiwum Bielskich

Archiwum podworskie dotyczące rodziny Bielskich i ich majątków. Dokumenty z XVIII, XIX i XX wieku znajdują się w 16 pudłach. Archiwum zostało poddane pełnej konserwacji, odgrzybianie, gazowanie, prostowanie, podklejanie i czyszczenie. Archiwum jeszcze nie opracowane.

Archiwum Rudzińskich

Archiwum Rudzińskich zostało przekazane do Gabinetu przez pana Władysława Rudzińskiego, który podjął się na własną rękę skompletowania jak największej ilości informacji na temat rodziny Rudzińskich z Ziemi Czerskiej h. Prus III na podstawie dokumentów rękopiśmiennych i drukowanych w okresie od XV do XIX wieku. Aby szczegółowo odtworzyć losy rodu koniecznym było skorzystanie z wielu zespołów archiwalnych rozrzuconych po całej Polsce, znajdujących się w archiwach państwowych i kościelnych (wszystkie archiwa i wykorzystane zespoły archiwalne szczegółowo opisane są w indeksie dołączonym do komunikatu). Gabinet Genealogiczno Heraldyczny postanowił ułatwić korzystanie ze swoich zbiorów czytelnikom i przeprowadził pierwszą uproszczoną digitalizację Archiwum Rudzińskich. Od czerwca 2010 ten zespół archiwalny udostępniany jest w formie elektronicznej książki. Archiwalia uwiecznione zostały w formie zdjęć cyfrowych.

Archiwum Rudzińskich składa się z dokumentów w języku polskim, łacińskim, niemieckim i rosyjskim, w formie druku, maszynopisu, kserokopii, notatek odręcznych, zdjęć analogowych, kliszy zwykłych i mikrofilmowych, wycinków z gazet. Zawiera informacje zaczerpnięte ze źródeł od XV do XIX wieku.

Archiwum Polskiego Towarzystwa Heraldycznego (depozyt)

Ostatnim zbiorem archiwalnym w Gabinet Genealogiczno – Heraldycznym Zamku Królewskiego w Warszawie jest Archiwum Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. Został on podzielony na 21 jednostek archiwalnych o następującej zawartości merytorycznej.

1. Kwerendy Genealogiczne (178 jednostek archiwalnych) Barwy polskie, bandery i szachownica lotnicza (3 jednostki archiwalne)
2. Barwy biało-czerwone. Materiały poświęcone fladze, sztandarom i symbolom państwa polskiego (5 jednostek archiwalnych)
3. Polski hymn (3 jednostki archiwalne)
4. Genealogia – monografie (1 jednostka archiwalna 18 dokumentów)
5. Genealogia – teczki genealogiczne (75 jednostek archiwalnych)
6. Genealogia - varia
7. Heraldyka i sfragistyka (6 jednostek archiwalnych)
8. Numizmatyka i symbole (8 jednostek archiwalnych)
9. Materiały po Bernardzie Klecu-Pilewskim (37 jednostek archiwalnych)
10. „Studia źródłoznawcze” – artykuły i recenzje (3 jednostki archiwalne)
11. Społeczeństwo Polski średniowiecznej (3 jednostki archiwalne)
12. Leksykon (1 jednostka archiwalna)
13. Prasa i wycinki prasowe (5 jednostek archiwalnych)
14. Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego (4 jednostki archiwalne)
15. Ikonografia

16. Biuletyn Polskiego Towarzystwa Heraldycznego
17. Varia
18. Dokumenty założycielskie Polskiego Towarzystwa Heraldycznego (4 jednostki archiwalne)
19. Walne Zgromadzenia Polskiego Towarzystwa Heraldycznego (3 jednostki archiwalne)
20. Dokumenty wewnętrzne Polskiego Towarzystwa heraldycznego, korespondencja z lat 1988-2008 (41 jednostek archiwalnych)
21. Polskie Towarzystwo Heraldyczne – Finanse z lat 1988-2002 (15 jednostek archiwalnych)